

Erikoislääkärikoulutuksesta Italiassa

Tanja Tahvanainen ja Tuukka Toivio

Eurooppa yhdentyy, mutta esimerkiksi erikoislääkärikoulutuksen käytännön toteutus vaihtelee huomattavasti EU-maiden välillä. Tulevaisuuden tavoitteena on yhdentää erikoislääkärikoulutusta eri EU-maiden välillä. Tämän tavoitteen toteutumiseksi on EAA (European Association of Anesthesiologists) laatinut kaikkialla EU-maissa hyväksytyyn anestesiologian ja tehohoidon lopputentin, minkä kuitenkin tällä hetkellä suorittavat vain harvat erikoistuvat lääkärit. Yleistä edelleen on suorittaa kunkin maan omien asetusten mukainen erikoistumiskoulutus. Ohessa esimerkki erikoistumiskoulutuksesta anestesiologiaan ja tehohoitoon Italiassa.

Italian erikoislääkärikoulutuksesta oli vaikea saada tarkempia tietoja, joten esimerkiksi välitenttien sisällön suhteen tiedot voivat olla osin puutteellisia ja viimeisenä vuotena valittavien suppeampien perehtymisalojen sisältö voi vaihdella yliopistosairaaloittain.

Erikoistuminen anestesiologiaan ja tehohoitoon Italiassa poikkeaa huomattavasti koulutuksestamme Suomessa. Italiassa lääketieteen lisensiaatiksi valmistumisen jälkeen on haettava erikoistumiskoulutuspaikkaa yliopistosairaalaista ja pääsykokeiden, lisensiaattitodistuksen arvosanojen, syventävien opintojen pistemäärän ja mahdollisten julkaisujen perusteella valitaan erikoistumiskoulutukseen pääsevät. Erikoistuminen kestää 4 vuotta ja tänä aikana erikoistuva saa ”työskennellä vain” koulutussairaalaan. Käytännössä juuri kenelläkään erikoistumiskoulutuksessa olevista ei ole aiempaa kokemusta lääkärin työstä, koska yleisesti on vaikeaa löytää töitä ennen erikoislääkäritutkimuksen suorittamista.

Anestesiologian ja tehohoidon erikoislääkäri-

koulutus on työpainotteista toisin kuin monien muiden erikoisalojen koulutusohjelmat Italiassa. Lisäksi erikoistumiskoulutusohjelmat voivat poiketa yliopistosairaaloittain toisistaan, mutta periaatteet ovat samat: anestesiologian ja tehohoidon koulutusohjelma kestää 4 vuotta, jokaisena erikoistumisvuotena on useita tenttejä (joko kirjallisia tai suullisia) ja ennen valmistumista on kirjoitettava opinnäytetyö (gradua vastaava) valitsemastaan tutkimusaiheesta. Varsinaista loppuenttiä ei ole, vaan loppukuulustelu suoritetaan opinnäytetyönä. Valmistumisen jälkeen työnhaussa huomioidaan tenteistä saadut arvosanat, opinnäytetyöstä saadut pisteet ja mahdolliset julkaisut.

Ensimmäisenä erikoistumisvuotena työskennellään 4 päivää viikosta yleiskirurgian leikkauksissa ja 1 päivä jollakin suppeammalla kirurgian alalla (korva-nenä-kurkkutaudit, gynekologia, neurokirurgia, silmätaudit jne.). Päivystyksiä ei ensimmäisenä vuotena ole. Tentit on suoritettava seuraavista aiheista: farmakologia, kardiologia, hengityselinten, munuaisten ja maksan patofysiologia, anatomia, lääketieteelliset laboratoriotutkimukset, fysiikka, yleisanesteetit ja lihasrelaksantit, yleiskirurginen anestesia, neuroanestesia, lääketieteen historia.

Toisena erikoistumisvuotena työskennellään 3-4 päivää työviikosta yleiskirurgialla ja loppuaika perehdytään suppeampiin erityisosaamisalueisiin. Päivystykset alkavat päivystyskirurgialla ja ”myrkytystietokeskuspäivystyksellä” (Italiassa yliopistosairaaloissa toimii puhelinpäivystyksenä myrkytystietokeskus, Suomessa toiminta on keskitetty HUS:aan). Tentitään farmakologia ja toksikologia, yleispatologia, fysiikka, ilmateiden hallinta,

regionaalinen anestesia, kardiologia, happo-emäs-tasapainon patofysiologia, yleiskirurginen anestesia ja sydänanestesia.

Kolmantena vuotena työskennellään 2-3 päivää työviikosta yleiskirurgialla ja loppuaika muilla erikoisaloilla. Tällöin on suoritettava vähintään 2 kuukautta tehohoidon palveluja. Päivystykset suoritetaan ensiavussa ja obstetriikassa. Suoritetaan tentit nestetasapainosta, farmakologiasta, oikeuslääketieteestä, yleiskirurgisesta anestesiasta, muiden erikoisalojen kirurgisista anestesoista ja potilasmonitoroinnista.

Neljäntenä erikoistumisvuotena on valittava suppeampi perehtymisalue anestesiologian ja tehohoidon parista. La Sapienzan yliopistossa Roomassa vaihtoehtoja on kolme: tehohoito, kivun hoito tai hyperbaarinen happihoito. Tuolloin 60 % työajasta vietetään valitulla suppeammalla erikoisalalla ja loppuaika leikkaussaleissa. Päivystykset suoritetaan ensihoidon ja obstetriikan aloilla. Opinnäytetyö arvostellaan ja kuulustellaan ja tämän jälkeen on erikoistumiskoulutus anestesiologiaan ja tehohoitoon suoritettu.

Palkka on erikoistumisaikana pieni: 950 EUR / kk eikä päivystyksistä makseta erityiskorvauksia. Erikoistuvan lääkärin työskentelyä valvoo konsultoiva erikoislääkäri. Anestesiahoitajia on vähän, joten usein erikoistuvat työskentelevät pareittain leikkaussaleissa korvaten näin puuttuvan anestesiahoitajan (anestesiahoitajatilanne vaihtelee yliopistosairaaloittain). Anestesiologian ja tehohoidon erikoislääkäreistä on pula myös Italiassa, joten usein erikoistuvat lääkärit joutuvat paikkaamaan puuttuvaa työvoimaa osin oman koulutuksensa kustannuksella (tilanne kuulostanee tutulta myös Suomessa).

Verrattuna Suomen erikoistumiskoulutukseen tenttejä on siis huomattavasti enemmän ja koulutus / kouluttautuminen on huomattavasti kontrolloidumpaa. Teoreettista tietoa vaaditaan heti alusta asti.

Meillähän erikoistuminen on pääasiassa työhönessä tapahtuvaa ja vasta lopputentillä kontrolloidaan kypsyys ja teoretietojen "riittävyys". Molemmissa on puolensa, enkä kannata pisteytettävien tenttien lisäämistä nykykoulutukseen,

mutta nyt suunnitteilla oleva ja joissain paikoin jo käytännössä oleva tiedon ja taidon kontrollointi jokaisen toimipisteen jälkeen olisi ehkä suotavaa. Tällä tavoin oppiminen olisi jatkuvaa ja ns. tyvestä puuhun- nousua. Samalla tulisi luettua jatkuvasti, sillä ainakin itselläni (miespuolinen kirjoittaja) on työhönessä tapahtuva "vapaaehtoinen" opiskelu jäänyt aika vähälle.

EAA:n tentti, joka siis on kaksi vaiheinen: suullinen ja kirjallinen osio, poistaa EU-alueella näitä koulutuksellisia eroavaisuuksia ja asettaa kaikki erikoistuvat samalle viivalle. Sen asema kuitenkin on vieläkin hieman epäselvä, mutta ainakin Suomessa erikoistumiskoulutuksen voi suorittaa EAA:n tentin avulla. Kirjallinen osio sisältää 120 monivalintakysymystä (2 x 60), joiden taso vastaa toisen vuoden erikoistujan tasoa (2nd year trainee) brittiläisessä koulutuksessa. Suullinen osio koostuu neljästä kuulustelusta, joissa kaksi asiantuntijaa keskustele tentittävän kanssa aiheista. Vielä ei kuulustelua voi suorittaa suomeksi eikä Suomessa, mutta ehkä tulevaisuudessa. Kuitenkin Suomen erikoislääkärikuulustelu on kattava ja arvostettu maailmalla. Euroopan sisällä on kuitenkin vieläkin suuriakin eroja koulutuksessa, joten yhdenmukainen tentti poistaa näitä eroja ja asettaa tulevaisuudessa työnhakijat samalle viivalle riippumatta koulutusmaasta.

Lisää tietoa asiasta löytyy EAA:n kotisivuilta: <http://www.euroanaesthesiology.org/examinations/index.html> ja FINNANEST 33 (1): 93 -94, 2000.

Eriyiskiitos Fabrizio Caccamo ja Constantino Luigi Cristodulu, (erikoistumiskoulutuksessa toista vuotta La Sapienzan yliopistossa Roomassa).

Kirjallisuusviitteet

www.siaarti.org <<http://www.siaarti.org/>> (Società Italiana Anestesia Analgesia Rianimazione Terapia Intensiva)

Tanja Tahvanainen, LL, Anestesiologiaan ja tehohoitoon erikoistuva lääkäri
Tuukka Toivio, LL, Anestesiologiaan ja tehohoitoon erikoistuva lääkäri
OYS